ERKLÆRING OM INTERNASJONALE KATALOGISERINGSPRINSIPPER

Innledning

IFLAs *Statement of Principles* – vanligvis kalt "Parisprinsippene" (the "Paris Principles") – ble godkjent av den internasjonale konferansen om katalogiseringsprinsipper (the International Conference on Cataloguing Principles) i 1961.[1] Dokumentets mål – å tjene som et grunnlag for internasjonal standardisering av katalogisering – er i høyeste grad blitt innfridd: flesteparten av de regelverkene i katalogisering som er blitt utviklet verden over siden den tid, har fulgt prinsippene helt eller i det minste i stor grad.

Mer enn førti år senere er det blitt enda mer ønskelig å ha et felles sett internasjonale katalogiseringsprinsipper ettersom katalogisatorer og biblioteksbrukere verden over bruker OPAC (Online Public Access Catalogues). Nå, ved begynnelsen av det 21. århundret, har IFLA tatt initiativet til å utvikle et nytt prinsippdokument som kan anvendes i online-kataloger og tilsvarende sammenhenger. Det viktigste prinsippet er å legge forholdene til rette for brukerne av katalogen.

Dette dokumentet erstatter Parisprinsippene og utvider rammen for dem ved ikke å begrense dem til tekstlige verk, men til å omfatte alle typer materiale og ved ikke bare å ta opp valg av innførsel og form på innførselen, men til å behandle alle sider ved bibliografiske opplysninger og autoritetsopplysninger brukt i bibliotekkataloger. Dokumentet inneholder ikke bare prinsipper og mål (dvs. katalogens funksjoner), men også veiledende regler som bør innlemmes i regelverk for katalogisering verden over. I tillegg gis det veiledning om søke- og gjenfinningsmuligheter.

Dokumentet dekker:

1. Anvendelsesområde
2. Generelle prinsipper
3. Entiteter, attributter og relasjoner
4. Katalogens mål og funksjoner
5. Bibliografisk beskrivelse
6. Søkeinnganger
7. Grunnlag for søkemuligheter

Dokumentet bygger på de store katalogiseringstradisjonene i verden[2] og på begrepsmodellen som presenteres i IFLAs *Functional Requirements for Bibliographic Records* (FRBR).[3]

---

[1] International Conference on Cataloguing Principles (Paris : 1961). *Report*. London: International Federation of Library Associations, 1963, s. 91-96. Også tilgjengelig i: *Library Resources and Technical Services,* b. 6 (1962), s. 162-167; og *Statement of principles adopted at the International Conference on Catalouging Principles, Paris, October, 1961*. Annotated edition / with commentary and examples by Eva Verona. London: IFLA Committee on Cataloguing, 1971.

[2] Cutter, Charles A*. Rules for a Dictionary Catalog*. 4th ed., rewritten. Washington, D.C.: Government Printing Office, 1904,
Ranganathan, S.R. *Heading and Canons*. Madras [India] : S. Viswanathan, 1955, og
Lubetzky, Seymour. *Principles of Cataloging: Final Report: Phase I: Descriptive Cataloging*. Los Angeles, Calif.: University of California, Institute of Library Research, 1969.

[3] *Functional Requirements for Bibliographic Records: Final Report*. Munich: Saur, 1998. (IFLA UBCIM publications new series; v. 19). Tilgjengelig på IFLA's hjemmeside: http://www.ifla.org/VII/s13/frbr/ (september 1997, med tillegg og rettelser ut februar 2008); norsk oversettelse med tittelen *Funksjonskrav til bibliografiske poster* tilgjengelig under adressen http://www.nb.no/fag/kompetansesenter/kunnskapsorganiseringer/dnk/anbefalinger
FRBR-modellen vil snart bli utvidet gjennom *Functional Requirements for Authority Data* (FRAD) og *Functional Requirements for Subject Authority Data* (FRSAD).

Forhåpentlig vil dette dokumentet føre til at den internasjonale utvekslingen av bibliografiske opplysninger og autoritetsopplysninger øker, og det er å håpe at dokumentet vil veilede dem som utformer katalogiseringsregler i deres arbeid med sikte på å utvikle et internasjonalt regelverk for katalogisering.

1. Anvendelsesområde

Prinsippene som fastslås her, er tenkt å skulle være en veileder under utviklingen av katalogiseringsregler. De har gyldighet for bibliografiske opplysninger, autoritetsopplysninger og dagens kataloger. Prinsippene kan også anvendes på bibliografier og andre informasjonssamlinger som skapes av biblioteker, arkiver, museer og andre virksomheter.

De har som mål å sørge for en konsekvent tilnærming til deskriptiv og emnemessig katalogisering av alle typer bibliografiske ressurser.

2. Generelle prinsipper

En rekke prinsipper styrer utformingen av et regelverk for katalogisering.[4] Det viktigste av disse er hensynet til brukeren (brukernytte).[5]

2.1. *Brukernytte*. Beslutninger om hvordan beskrivelser og kontrollerte navneformer for søkeinnganger skal utformes, bør fattes med tanke på brukeren.

2.2. *Vanlig bruk*. Ord som brukes i beskrivelser og søkeinnganger, bør være i overensstemmelse med praksis hos majoriteten av brukerne.

2.3. *Representasjon*. Beskrivelser og kontrollerte navneformer bør baseres på hvordan en entitet beskriver seg selv.

2.4. *Nøyaktighet.* Entiteten som beskrives, bør gjengis nøyaktig.

2.5. *Tilstrekkelighet og nødvendighet.* Bare de opplysningselementene i beskrivelsene og de kontrollerte navneformene for søkeinnganger som er påkrevet for å innfri brukeroppgavene, og som er vesentlige for entydig identifisering av en entitet, bør tas med.

2.6. *Signifikans.* Opplysningselementene bør være bibliografisk signifikante.

2.7. *Økonomi*. Når det finnes flere måter å nå et mål på, bør den måten foretrekkes som best fremmer total økonomi (dvs. laveste omkostning eller enkleste metode).

2.8. *Konsistens og standardisering.* Beskrivelser og utforming av søkeelementer bør være så standardiserte som mulig. Dette bidrar til større konsistens, hvilket i neste omgang øker muligheten for å dele bibliografiske opplysninger og autoritetsopplysninger.

2.9. *Samordning.* Beskrivelser av alle typer materiale og kontrollerte navneformer for alle typer entiteter bør så langt det er mulig, baseres på et felles regelverk.

Reglene i et regelverk for katalogisering *bør kunne forsvares,* og *ikke være vilkårlige.* I visse situasjoner kan disse prinsippene komme til å motsi hverandre. Da bør en forsvarlig, praktisk løsning velges.

3. Entiteter, attributter og relasjoner

Et regelverk for katalogisering bør ta hensyn til de entiteter, attributter og relasjoner som er definert i begrepsmodeller for det bibliografiske universet.[6]

---

[4] Avsnittet bygger på bibliografisk litteratur, særlig verk av Ranganathan og Leibniz slik de er beskrevet i Svenonius, Elaine. *The Intellectual Foundation of Information Organization*. Cambridge, Mass.: MIT Press, 2000, s. 68. Når det gjelder emnetesauri, kommer det flere prinsipper i tillegg, men disse er ennå ikke tatt med i dette dokumentet.

[5] Prinsippene 2.2 til 2.9 er ikke satt opp i noen spesiell rekkefølge.

[6] IFLAs konseptuelle modeller er FRBR, FRAD og FRSAD.

3.1. Entiteter

Følgende entiteter kan representeres av bibliografiske opplysninger og autoritetsopplysninger:

Verk
Uttrykk
Manifestasjon
Eksemplar[7]
Person
Familie
Korporasjon[8]
Begrep
Gjenstand
Hendelse
Sted[9]

3.2. Attributter

De attributtene som identifiserer hver entitet, bør brukes som dataelementer.

3.3. Relasjoner

Bibliografisk viktige relasjoner mellom entitetene bør angis.

4. Katalogens mål og funksjoner[10]

Katalogen bør være et virkningsfullt og effektivt instrument som gjør en bruker i stand til:

4.1. å **finne** bibliografiske ressurser i en samling som resultat av et søk der en benytter ressursenes attributter eller relasjoner:

4.1.1. for å **finne** en enkelt ressurs

4.1.2. for å **finne** grupper av ressurser som består av

alle ressurser som tilhører samme verk
alle ressurser som realiserer samme uttrykk
alle ressurser som er eksemplarer av samme manifestasjon
alle ressurser som er knyttet til en gitt person, familie eller korporasjon
alle ressurser om et gitt emne
alle ressurser definert ut fra andre kriteria (språk, utgivelsessted, utgivelsesår, type innhold, type bærer, etc.), vanligvis som en sekundær avgrensning av et søkeresultat;

4.2. å **identifisere** en bibliografisk ressurs eller agent (det vil si å kunne fastslå at den beskrevne entiteten korresponderer med entiteten det søkes etter, eller å skille mellom to eller flere entiteter med lignende karakteristika);

4.3. å **velge** en bibliografisk ressurs som dekker brukerens behov (det vil si, å velge en ressurs som møter brukerens krav med hensyn til medium, innhold, bærer, etc., eller å velge bort en ressurs som er uegnet ut fra brukerens behov);

---

[7] Verk, uttrykk, manifestasjon og eksemplar er entiteter i gruppe 1 i FRBR-modellen.
[8] Person, familie og korporasjon er entiteter i gruppe 2 i FRBR- og FRAD-modellene.
[9] Begrep, gjenstand, hendelse og sted er entiteter i gruppe 3 i FRBR-modellen. Alle entitetene fra gruppe 1-3 kan være emne for et verk.
[10] 4.1-4.5 bygger på: Svenonius, Elaine. *The Intellectual Foundation of Information Organization*. Cambridge, Mass.: MIT Press, 2000.

4.4. å **anskaffe** eller **få tilgang til** et beskrevet eksemplar (det vil si å skaffe informasjon som vil gjøre brukeren i stand til å anskaffe et eksemplar gjennom kjøp, lån, etc. eller gi tilgang til et eksemplar elektronisk via en online-forbindelse til en ressurs med fjerntilgang); eller å få tilgang til, skaffe eller få tak i autoritetsopplysninger eller bibliografiske opplysninger;

4.5. å **navigere** i en katalog og bevege seg videre (det vil si via den logiske ordningen av bibliografiske opplysninger og autoritetsopplysninger og ved at tydelige navigasjonsmuligheter presenteres, herunder presentasjon av relasjoner mellom verk, uttrykk, manifestasjoner, eksemplarer, personer, familier, korporasjoner, begreper, gjenstander, hendelser og steder).

5. Bibliografisk beskrivelse

5.1. Som regel bør hver manifestasjon få en særskilt bibliografisk beskrivelse.

5.2. En bibliografisk beskrivelse bør normalt baseres på eksemplaret som representant for manifestasjonen. Den kan omfatte attributter som tilhører det eller de realiserte verkene eller uttrykkene.

5.3. De beskrivende opplysningene bør bygge på en internasjonalt vedtatt standard.[11]

5.4. Beskrivelsene kan ha flere fullstendighetsnivåer, avhengig av hensikten med katalogen eller den bibliografiske filen. Opplysning om beskrivelsens fullstendighetsgrad bør formidles til brukeren.

6. Søkeinnganger

6.1. Generelt

Søkeinnganger med sikte på gjenfinning av bibliografiske opplysninger og autoritetsopplysninger må utformes i henhold til de generelle prinsippene (se **2. Generelle prinsipper)**. Søkeinngangene kan være kontrollerte eller ukontrollerte.

6.1.1. Kontrollerte søkeinnganger bør opprettes for autoriserte navn og variantformer av navn for slike entiteter som personer, familier, korporasjoner, verk, uttrykk, manifestasjoner, eksemplarer, begreper, gjenstander, hendelser og steder. Kontrollerte søkeinnganger gir den konsistens som er påkrevet når man skal samle de bibliografiske innførslene for forskjellige grupper av ressurser.

6.1.1.1. Autoritetsinnførsler bør lages for å kunne kontrollere autoriserte former av navn, variantformer av navn og identifikatorer brukt som søkeinnganger.

6.1.2. Ukontrollerte søkeinnganger kan brukes som bibliografisk opplysning for navn, titler (f.eks. hovedtittelen slik den forekommer på en manifestasjon), koder, nøkkelord, etc. som ikke er kontrollert i en autoritetsinnførsel.

6.2. Valg av søkeinnganger

6.2.1. Søkeinnganger til en **bibliografisk innførsel** skal omfatte de autoriserte søkeinngangene for de verk og uttrykk (kontrollerte) som er realisert i ressursen,

[11] For biblioteksamfunnet er *International Standard Bibliographic Description* den internasjonalt vedtatte standarden.

tittelen på manifestasjonen (vanligvis ukontrollert) og de autoriserte søkeinngangene for opphavsmennene til verkene.

6.2.1.1. Korporasjon som opphavsmann: En korporasjon bør betraktes som opphavsmann til de verk som uttrykker korporasjonens felles oppfatning eller korporasjonens aktivitet, eller når ordlyden i tittelen sett sammen med verkets natur klart viser at korporasjonen er samlet ansvarlig for innholdet i verket. Dette gjelder selv om en person undertegner verket i egenskap av tjenestemann eller ansatt ved korporasjonen.

6.2.2. I tillegg bør de **bibliografiske innførslene** ha autoriserte søkeinnganger for personer, familier, korporasjoner og emner som vurderes som viktige med sikte på gjenfinning og identifisering av den bibliografiske ressursen som beskrives.

6.2.3. Både den autoriserte navneformen for entiteten og variantformer av navnet skal tas med som søkeinnganger til en **autoritetsinnførsel**.

6.2.4. Ytterligere innganger kan lages ved hjelp av navn på relaterte entiteter.

6.3. Autoriserte søkeinnganger

Den autoriserte søkeinngangen for navnet på en entitet bør registreres i en autoritetsinnførsel sammen med identifikatorer for entiteten og variantformer av navnet. Det kan være nødvendig å benytte en autorisert søkeinngang som standardinnstilling for visningsformatet.

6.3.1. Autoriserte søkeinnganger må utformes ut fra en standard.

6.3.2. Språk og skriftsystem i autoriserte søkeinnganger

6.3.2.1. Forekommer et navn på flere språk og/eller med flere skriftsystemer, bør valg av autorisert søkeinngang til navnet fortrinnsvis bygge på opplysninger funnet på manifestasjoner av verket uttrykt på originalspråket eller med opprinnelig skriftsystem;

6.3.2.1.1. men hvis originalspråk eller opprinnelig skriftsystem normalt ikke benyttes i katalogen, kan den autoriserte søkeinngangen bygge på former funnet på manifestasjoner eller i referansekilder på et av de språkene eller med et av de skriftsystemene som best passer brukerne av katalogen.

6.3.2.1.2. Når det er mulig, bør det sørges for tilgang til navnet på originalspråket eller med opprinnelig skriftsystem, via en kontrollert søkeinngang, enten dette er den autoriserte navneformen eller en variantform av navnet.

6.3.2.2. Er det ønskelig med translitterasjoner, bør man følge en internasjonal standard for translitterering.

6.3.3. Valg av autorisert søkeinngang

Navnet som foretrekkes som autorisert søkeinngang for en entitet, bør bygge på det navnet som identifiserer entiteten på en konsistent måte, enten det som oftest forekommer på manifestasjoner eller et velkjent navn som passer brukerne av katalogen (f.eks. ”konvensjonelt navn”) funnet i referansekilder.

6.3.3.1. Valg av autorisert søkeinngang for person, familie, korporasjon

Hvis en person, familie eller korporasjon bruker flere navn eller variantformer av navnene, bør ett navn eller én navneform velges som utgangspunkt for den autoriserte søkeinngangen for hver adskilte identitet.

6.3.3.1.1. Når manifestasjoner og/eller referansekilder inneholder variantformer av navnet, og denne variasjonen ikke dreier seg om forskjellige presentasjoner av samme navn (f.eks. fulle former og kortformer), bør en foretrekke

6.3.3.1.1.1. et allment kjent navn (eller "konvensjonelt" navn) heller enn det offisielle navnet der dette finnes angitt; eller

6.3.3.1.1.2. det offisielle navnet der det ikke angis noe allment kjent eller konvensjonelt navn.

6.3.3.1.2. Har en korporasjon over tid brukt forskjellige navn som ikke kan vurderes som mindre variasjoner av et navn, bør hver entitet som er kjennetegnet med et signifikant navn, ses på som en ny entitet. Autoritetsopplysningene som tilhører hver enkelt entitet, bør kobles sammen, vanligvis ved å knytte de tidligere og de senere autoriserte navneformene for korporasjonen til hverandre.

6.3.3.2. Valg av autorisert søkeinngang for verk og uttrykk

Har et verk flere titler, bør én av titlene foretrekkes som utgangspunkt for den autoriserte søkeinngangen til verket/uttrykket.

6.3.4. Navneform for autoriserte søkeinnganger

6.3.4.1. Navneform for personer

Består et personnavn av flere ord, bør valg av første ord i den autoriserte søkeinngangen følge praksis for det landet og språket som – ut fra manifestasjoner og referansekilder – personen i første rekke forbindes med.

6.3.4.2. Navneform for familier

Består et familienavn av flere ord, bør valg av første ord i den autoriserte søkeinngangen følge praksis i det land og språk som – ut fra manifestasjoner og referansekilder – familien i første rekke forbindes med.

6.3.4.3. Navneform for korporasjoner

For korporasjoner bør den autoriserte søkeinngangen bestå av navnet i direkte orden , slik det er funnet i manifestasjoner eller referansekilder, unntatt:

6.3.4.3.1. når korporasjonen er del av en jurisdiksjon eller territorial myndighet, bør den autoriserte søkeinngangen inneholde navneformen som for øyeblikket brukes på det aktuelle territoriet, – på det språket og med det skriftsystemet som er best egnet for brukerne av katalogen;

6.3.4.3.2. når korporasjonsnavnet antyder underordning eller underordnet funksjon eller ikke er tilstrekkelig til å identifisere det underordnede organet, bør den autoriserte søkeinngangen innledes med navnet på den overordnede enheten.

6.3.4.4. Navneform for verk/uttrykk

En autorisert søkeinngang for et verk, uttrykk, manifestasjon eller eksemplar kan være enten en tittel som kan stå alene, eller det kan være en tittel kombinert med den autoriserte søkeinngangen for opphavsmannen (opphavsmennene) til verket.

6.3.4.5. Skille mellom navn

Hvis det er nødvendig å skille en entitet fra andre med samme navn, bør andre identifiserende karakteristika tas med som del av den autoriserte søkeinngangen for entiteten. Om ønskelig, kan samme identifiserende karakteristika tas med som del av variantformer av navnet.

6.4. Forskjellige navn og variantformer av navnet

Uansett hvilket navn som er valgt som autorisert søkeinngang, bør også de øvrige navnene, navnevariantene og variantformene av navnet innlemmes for å sikre kontrollert søk.

7. Grunnlag for søkemuligheter

7.1. Søking

Søkeinnganger er de elementene i de bibliografiske innførslene og autoritetsinnførslene som 1) sørger for sikker gjenfinning av bibliografiske innførsler og autoritetsinnførsler og de bibliografiske ressursene de beskriver, og 2) begrenser søkeresultatene.

7.1.1. Søkemuligheter

Navn, titler og emner bør være søkbare og kunne gjenfinnes via alle hjelpemidler som er tilgjengelige i den aktuelle bibliotekkatalogen eller den bibliografiske filen (via fullstendige navn, nøkkelord, fraser, trunkering, identifikatorer, etc.).

7.1.2. Grunnleggende søkeinnganger

Grunnleggende søkeinnganger er de som bygger på de viktigste attributtene og relasjonene hos den enkelte entitet i den bibliografiske innførselen eller autoritetsinnførselen.

7.1.2.1. Grunnleggende søkeinnganger i **den bibliografiske innførselen** omfatter:

- autorisert søkeinngang for navnet på opphavsmannen til verket eller navnet på den først nevnte hvis det er flere navn
- autorisert søkeinngang for verket/uttrykket (denne kan inkludere den autoriserte søkeinngangen for opphavsmannen)
- hovedtittel eller fremskaffet tittel på manifestasjonen
- manifestasjonens utgivelsesår eller utsendelsesår
- kontrollerte emneord og/eller klassifikasjonskoder for verket
- standardnumre, identifikatorer og ”nøkkeltitler” for enheten som er beskrevet.

7.1.2.2. Grunnleggende søkeinnganger i **autoritetsinnførselen** omfatter:

- autorisert navn eller tittel på entiteten
- identifikatorer for entiteten
- andre navn eller variantformer av navnet eller tittelen på entiteten.

7.1.3. Ytterligere søkeinnganger

Attributter fra andre deler av den bibliografiske beskrivelsen eller autoritetsinnførselen kan tjene som valgfrie søkeinnganger eller bidra til å filtrere eller avgrense et søk.

7.1.3.1. I **bibliografiske innførsler** omfatter slike attributter (men er ikke begrenset til disse):

- navn på opphavsmennene, ut over den første
- navn på personer, familier eller korporasjoner i andre roller enn å være opphavsmann (f.eks. utøvere)

varianter av tittelen (f.eks. parallelltitler, spisstitler)
autorisert søkeinngang for serietittelen
identifikatorer for den bibliografiske innførselen
språk i det uttrykket som er realisert i manifestasjonen
utgivelsessted
type innhold
type bærer

7.1.3.2. I **autoritetsinnførsler** omfatter slike attributter (men er ikke begrenset til disse):
navn eller titler på relaterte entiteter
identifikatorer for autoritetsinnførselen

7.2. Gjenfinning

Når søkingen resulterer i flere innførsler med samme søkeinngang, bør innførslene vises i en logisk rekkefølge som er hensiktsmessig for brukeren av katalogen, fortrinnsvis i overensstemmelse med en standard som er relevant for søkeinngangens språk og skriftsystem.

ICP ORDFORKLARINGER

Denne ordlisten omfatter de termene i *Erklæring om internasjonale katalogiseringsprinsipper* (*Statement of International Cataloguing Principles/ICP*) som er brukt med en bestemt mening (ikke bare den vanlige ordboksdefinisjonen). Bakerst i dette dokumentet finnes termer brukt i Parisprinsippene (the Paris Principles) eller andre tidligere katalogiseringsregler, som medlemmene av IME ICC (IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code) ønsket å påpeke som ikke lenger i bruk i ICP.

OT = Overordnet term; UT = Underordnet term; RT = Relatert term

Agent – En person (forfatter, forlegger, skulptør, redaktør, regissør, komponist, etc.)eller en gruppe (familie, organisasjon, korporasjon, bibliotek, orkester, land, føderasjon, etc.) eller en innretning (værregistreringsstasjon, oversettelsesprogram, etc.) som utfører en rolle i ressursens livssyklus.
[Kilde: DCMI Agents Working Group, arbeidsdefinisjon, her modifisert]
Se også: **Opphavsmann [UT]**

Attributt – Kjennetegn ved en entitet. Et attributt kan være en del av entiteten eller være tilført denne.
[Kilde: FRBR]

Autorisert navneform – Den navneformen som er valgt som autorisert søkeinngang for en entitet.
Se også: **Autorisert søkeinngang [RT], Foretrukket navn [RT], Konvensjonelt navn [RT], Navn [OT], Variantform av navn [RT]**

Autorisert søkeinngang – Den foretrukne, kontrollerte søkeinngangen for en entitet, opprettet og utformet i henhold til regler eller standarder.
[Kilde: IME ICC]
Se også: **Autorisert navneform [RT], Foretrukket navn [RT], Kontrollert søkeinngang [OT], Søkeinngang [OT], Variantform av navn [RT]**

Autoritetsinnførsel – Et sett opplysninger som identifiserer en entitet, og som kan brukes til å lette tilgangen til den autoriserte søkeinngangen for entiteten eller til visningen av alle søkeinngangene for entiteten.
[Kilde: IME ICC]

Begrep – En abstrakt forestilling eller idé.
[Kilde: FRAD (i forbindelse med emner), FRBR]

Bibliografisk beskrivelse – Et sett bibliografiske opplysninger som identifiserer en bibliografisk ressurs.
[Kilde: ISBD, modifisert]
Se også: **Deskriptiv katalogisering [RT]**

Bibliografisk innførsel – Et sett opplysninger som beskriver og gir tilgang til en bibliografisk ressurs, og som identifiserer relaterte verk og uttrykk.
[Kilde: IME ICC]

Bibliografisk ressurs – En entitet i biblioteksamlinger eller i lignende samlinger som består av produkter skapt ved intellektuell eller kunstnerisk innsats. I FRBR-modellen er bibliografiske ressurser entiteter som tilhører gruppe 1: verk, uttrykk, manifestasjon og eksemplar.
[Kilde: IME ICC]

Bibliografisk signifikant – En kvalitet ved en entitet, et attributt eller en relasjon som har spesiell mening eller verdi når det dreier seg om bibliografiske ressurser.
[Kilde: IME ICC]

Bibliografisk univers – Det området/den verdenen som er knyttet til samlinger i bibliotek, arkiver, museer og andre informasjonsvirksomheter.
[Kilde: IME ICC]

Bærertype – En betegnelse som angir lagringsmediets format og bærerens plassering sammen med type utstyr som kreves for å se, spille, kjøre, etc. innholdet i ressursen. Bærertypen gjenspeiler attributter ved manifestasjonen.
[Kilde: modifisert fra Glossary for RDA, datert Jan. 2008]

Deskriptiv katalogisering – Den delen av katalogiseringen som gir både beskrivende opplysninger og søkeinnganger som ikke er knyttet til emnet.
[Kilde: IME ICC]
Se også **Bibliografisk beskrivelse [RT], Emnekatalogisering [RT]**

Eksemplar – En enkelt representant for en manifestasjon.
[Kilde: FRAD, FRBR]

Emnekatalogisering – Den delen av katalogiseringen som sørger for kontrollerte emneord og/eller klassifikasjonskoder.
[Kilde: IME ICC]
Se også **Beskrivende katalogisering**

Entitet – Noe som har en enhetlig og selvstendig karakter; noe som har en uavhengig og adskilt eksistens; en abstraksjon, en idé, en tanke eller transcendental sak.
[Kilde: oversettelse av tekst hentet i Webster's 3rd]
Eksempler på entitetstyper i FRBR og FRAD omfatter produkter som resultat av intellektuell eller kunstnerisk innsats (verk, uttrykk, manifestasjon og eksemplar); agentene (dvs. personer, familier, korporasjoner) som har ansvar for det intellektuelle eller kunstneriske innholdet, for den fysiske produksjonen og spredningen av innholdet eller for å ha produktet i sitt eie; eller emnet for et verk (verk, uttrykk, manifestasjon, eksemplar, person, familie, korporasjon, begrep, gjenstand,hendelse, sted).
[Kilde: IME ICC]

Familie – To eller flere personer som er knyttet til hverandre gjennom fødsel, ekteskap, adopsjon eller lignende juridisk status, eller som på annen måte presenterer seg selv som en familie.
[Kilde: FRAD, modifisert av IME ICC]

Foretrukket navn – Navnet på en entitet som er valgt i henhold til regler og standarder, og som er brukt som grunnlag for en autorisert søkeinngang for entiteten.
[Kilde: IME ICC]
Se også **Autorisert navneform [RT], Autorisert søkeinngang [RT], Konvensjonelt navn [RT], Navn [OT]**

Gjenstand – En materiell ting.
[Kilde: FRBR]

Grunnleggende søkeinngang – En søkeinngang basert på en entitets hovedattributt eller hovedrelasjon i en bibliografisk innførsel eller autoritetsinnførsel som sikrer at denne innførselen kan gjenfinnes og identifiseres.
[Kilde: IME ICC]
Se også **Søkeinngang [OT], Ytterligere søkeinngang [RT]**

Hendelse – En handling eller begivenhet.
[Kilde: FRAD (de som ikke fungerer som korporasjoner, anses for å være emner), FRBR]

Identifikator – Et nummer, en kode, et ord, en frase, et varemerke, en figur, etc. som forbindes med en entitet, og som bidrar til å skille denne entiteten fra andre entiteter innen det området der identifikatoren tildeles.
[Kilde: FRAD]

Innholdstype – En betegnelse som gjenspeiler den grunnleggende kommunikasjonsformen som innholdet uttrykkes i, og den menneskelige forstand som innholdet er tenkt oppfattet gjennom. Innholdstype gjenspeiler attributter ved både verk og uttrykk.
[Kilde: modifisert fra Glossary for RDA, datert Jan. 2008]

Kontrollert søkeinngang – En søkeinngang som er registrert i en autoritetsinnførsel.
[Kilde: GARR, modifisert]
Kontrollerte søkeinnganger omfatter både autoriserte navneformer og de som betegnes som variantformer. Disse kan være:
- basert på person-, familie- og korporasjonsnavn,
- basert på navn (dvs. titler) på verk, uttrykk, manifestasjoner og eksemplarer,
- en kombinasjon av to navn, som i tilfellet der en navn/tittel-søkeinngang representerer et verk som kombinerer opphavsmannens navn med tittelen på verket,
- basert på termer for hendelser, gjenstander, begreper og steder,
- basert på identifikatorer, som standardnumre, klassifikasjonssystemer, etc.

Andre elementer (som f.eks. årstall) kan tilføyes til selve navnet for å skille mellom entiteter med identiske eller lignende navn.
[Kilde: FRAD – går over til å påpeke at modellens fokus ligger på navn og termer som kontrolleres ved hjelp av en autoritetsfil.]
Se også **Autorisert søkeinngang [UT], Navn [RT], Søkeinngang [OT], Ukontrollert søkeinngang [RT], Variantform av navn [UT]**

Konvensjonelt navn – Et navn som ikke er det offisielle, men som korporasjonen, stedet eller saken er blitt kjent under.
[Kilde: modifisert fra ordlisten i AACR2 Revision 2002]
Se også **Autorisert navneform [RT], Navn [OT], Variantform av navn [RT]**

Korporasjon – En organisasjon eller gruppe av personer og/eller organisasjoner som identifiseres med et bestemt navn, og som handler eller kan handle som en enhet.
[Kilde: modifisert fra FRAD, FRBR]

Manifestasjon – Den fysiske utformingen av et verks uttrykk.
[Kilde: FRAD, FRBR]
En manifestasjon kan innbefatte en samling verk, et enkelt verk eller en del av et verk. Manifestasjoner kan bestå av én eller flere fysiske enheter.
[Kilde: IME ICC]

Navn – Et (skrift)tegn, et ord eller en gruppe av ord og/eller (skrift)tegn som en entitet er kjent under. Omfatter de ord/tegn som betegner en person, en familie, en korporasjon; omfatter termer som begreper, gjenstander, hendelser og steder er kjent under; omfatter tittelen satt på et verk, et uttrykk, en manifestasjon eller et eksemplar. Brukes som grunnlag for en søkeinngang.
[Kilde: FRBR, slik det er modifisert i FRAD]
Se også **Autorisert navneform [UT], Foretrukket navn UT], Kontrollert søkeinngang [RT], Konvensjonelt navn [UT], Søkeinngang [RT], Variantform av navn [UT]**

Normalisert søkeinngang
Se **Autorisert søkeinngang**

Nøkkeltittel – Det unike navnet som ISSN-nettverket har tildelt en løpende ressurs, og som er fast knyttet til dets ISSN. Nøkkeltittelen kan være den samme som hovedtittelen; eller, for å gjøre den unik, kan det lages en nøkkeltittel ved å tilføye identifiserende og/eller kvalifiserende elementer, som f.eks. navn på utgiver, utgivelsessted, utgaveopplysning.
[Kilde: ISBD]

Opphavsmann – En person, familie eller korporasjon som er ansvarlig for det intellektuelle eller kunstneriske innholdet i et verk.
[Kilde: IME ICC]
Se også **Agent [OT]**

Person – Et individ eller en identitet som er skapt eller brukt av et individ eller en gruppe.
[Kilde: FRBR, slik det er modifisert i FRAD, videre modifisert av IME ICC]

Relasjon – En spesifikk kobling mellom entiteter eller deres forekomster.
[Kilde: Basert på FRBR]

Samling – 1. Et reelt eller virtuelt sett som består av to eller flere verk eller deler av verk kombinert eller utgitt sammen. 2. Et reelt eller virtuelt sett av bibliografiske ressurser eid eller skapt av en gitt institusjon.
[Kilde: IME ICC]

Sted – En lokalitet.
[Kilde: FRBR]

Søkeinngang – Et navn, en term, kode, etc. som bibliografiske opplysninger og autoritetsopplysninger søkes og identifiseres via.
[Kilde: GARR, modifisert i FRAD og senere av IME ICC]
Se også **Autorisert søkeinngang [UT], Grunnleggende søkeinngang [UT], Kontrollert søkeinngang [UT], Navn [RT], Ukontrollert søkeinngang [UT], Variantform av navn [UT], Ytterligere søkeinngang [UT]**

Type bærer
Se **Bærertype**

Type innhold
Se **Innholdstype**

Ukontrollert søkeinngang – En søkeinngang som ikke er kontrollert av en autoritetsinnførsel.
[Kilde: IME ICC]

Se også **Kontrollert søkeinngang [RT], Søkeinngang [OT]**

Uttrykk – Den intellektuelle eller kunstneriske realisering av et verk.
[Kilde: FRAD, FRBR]

Variantform av navn – En navneform som ikke er valgt som autorisert søkeinngang for en entitet. Den kan bli brukt for å nå autoritetsinnførselen for entiteten eller bli presentert som en lenke til den autoriserte søkeinngangen.
[Kilde: IME ICC]
Se også **Autorisert navneform [RT], Autorisert søkeinngang [RT], Kontrollert søkeinngang [OT], Konvensjonelt navn [RT], Navn [OT], Søkeinngang [OT]**

Verk – En distinkt intellektuell eller kunstnerisk skapelse (dvs. det intellektuelle eller kunstneriske innholdet).
[Kilde: FRAD, FRBR, slik det er modifisert av IME ICC]

Ytterligere søkeinngang – En søkeinngang som brukes i tillegg til de grunnleggende søkeinngangene for å bedre gjenfinningen av bibliografiske opplysninger og autoritetsopplysninger.
[Kilde: IME ICC]
Se også: **Grunnleggende søkeinngang [RT], Søkeinngang [OT]**

Kilder

AACR2 – *Anglo-American Cataloguing Rules.* 2nd ed., 2002 rev. Ottawa: Canadian Library Association; London: Chartered Institute of Library and Information Professionals; Chicago: Amerian Library Association, 2002-2005.

DCMI Agents Working Group – Dublin Core Metadata Initiative, Agents Working Group. Arbeidsdefinisjonene er hentet fra http://dublincore.org/groups/agents/. Sluttrapporten er tilgjengelig på verdensveven: http://dublincore.org/documents/dcmi-terms/#classes-Agent. Norsk oversettelse tilgjengelig under adressen: http://nb.no/fag/kompetansesenter/kunnskapsorganisering/dnk/anbefalinger

FRAD – *Functional Requirements for Authority Data: A Conceptual Model – Final Report, 2008.*

FRBR – *Functional Requirements for Bibliographic Records: Final Report.* Munich: Saur, 1998. (IFLA UBCIM publications new series; v. 19). Tilgjengelig på IFLAs hjemmeside: http://www.ifla.org/VII/s13/frbr/ (Sept. 1997, med revisjoner og rettelser ut februar 2008). Norsk oversettelse tilgjengelig under adressen: http://nb.no/fag/kompetansesenter/kunnskapsorganisering/dnk/anbefalinger.

GARR – *Guidelines for Authority Records and References.* 2nd ed., rev. Munich: Saur, 2001. (IFLA UBCIM publications new series; v. 23). Tilgjengelig på verdensveven: http://www.ifla.org/VII/s13/garr/garr.pdf

IME ICC – IFLA Meeting of Experts on an International Cataloguing Code (1st-5th : 2003-2007), anbefalinger fra deltakerne.

ISBD – *International Standard Bibliographic Description (ISBD): Preliminary consolidated edition.* Munich: Saur, 2007. (IFLA Series on Bibliographic Control; v. 31). Tilgjengelig på verdensveven: http://www.ifla.org/VII/s13/pubs/ISBD_consolidated_2007.pdf.

RDA- *RDA: Resource Description and Access. Glossary Draft.* 5JSC/Chair/11/REV (Jan. 2008,Table 1). Tilgjengelig på verdensveven: http://www.rda-jsc.org/rda.html

Webster's 3rd – *Webster's Third New International Dictionary.* Springfield, Mass.: Merriam, 1976.

Termer som ikke lenger er i bruk

Bibliografisk enhet *Se* **Manifestasjon**

Henvisning *Se* **Variantform av navn**

Ordningsord *Se* **Autorisert søkeinngang, Kontrollert søkeinngang**

Standardtittel *Se* **Autorisert navneform, Autorisert søkeinngang, Navn**

IME ICCs resolusjon
2008

Deltagerne ved IME ICC setter seg herved fore å:

- gjøre redaksjonelle endringer der det er nødvendig, på de tekstene som er vedtatt av IME ICC-deltagerne

- spre teksten til alle relevante regelskapende organer og IFLA-organisasjoner i tillegg til fagpressen

- redigere og utgi de internasjonale katalogiseringsprinsippene og ordforklaringene og gjøre dem gratis tilgjengelig på verdensveven

- sikre at arbeidet med justeringer fortsetter straks FRAD og FRSAR er ferdigstilte, og etter hvert som modeller og skjemaer for katalogisering av data utvikles, samt

- ta vare på dokumentasjonen om IME ICC og dele informasjon om arbeidsprosessen og resultatene av IME ICC.

Vi anbefaler videre at IFLA's Cataloguing Section får i oppdrag å vedlikeholde tekstene og foreta en gjennomgang av dem med omtrent fem års mellomrom for, etter rådføring med det videre informasjonssamfunnet, å sørge for nødvendige oppdateringer.

Oversettelse 2009 ved Inger Cathrine Spangen, i samarbeid med Den norske katalogkomité.